

Szűcs Endre alezredes

**A könnyűlövész-tiszti és -tiszthelyettesi hallgatók helység-harc-képzése
a NATO elveket és a 21. század kihívásait figyelembe véve**

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A rendszerváltás után a tömeghadsereg fokozatos átalakításával, a NATO teljes jogú tagjává válásunkkal, valamint a haderő átalakítás eredményeként a Magyar Honvédségben jelenleg nincs sorkatonai szolgálat. Ma katonáink önként vállalt szolgálat alapján teljesítik feladataikat. Az önkéntes haderőre történő átállás része a 21. századi haderő megteremtésének. A szövetségi tagságunk és a 21. század biztonságpolitikai kihívásaival szembeni megfelelés érdekében a Magyar Honvédség képzési, kiképzési és felkészítési rendszere is változik. A változás annak érdekében történik, hogy a magyar katona zökkenőmentesen tudjon együttműködni a szövetség más haderőinek katonáival.

A megváltozott biztonságpolitikai környezet hatással van a katonai gondolkozásra is. A katonatudósok vizsgálják, elemzik a kialakult helyzetet. Az új biztonságpolitikai környezet veszélyei között jelentős helyet foglal el a terrorizmus. A terrorizmus elleni harc teljesen más, mint a hidegháború időszakában feltételezett harc. A terrorizmus elsősorban a helységek (városok, falvak) területén jelenik meg. A terroristák elleni tevékenységekre a haderőket is ki kell képezni, fel kell készíteni. A kiképzés és felkészítés elmélete, és gyakorlata napjainkban is kialakítás alatt van. A jelenleg folyó iraki és afganisztáni katonai tevékenységek a terrorizmus elleni harc részei. A terrorizmus elleni harcra legalkalmasabb katonai erők a szárazföldi haderőnem fegyvernemei. A szárazföldi haderőnem fegyvernemi és szakcsapatai közül a könnyűlövész, a felderítő csapatok a leginkább bevethetőek. A lövész és felderítő csapatok alapfeladatai állnak legközelebb a terrorizmus elleni harchoz, melyet a felszerelésük is biztosít.

Ebben a helyzetben úgy látom, hogy a könnyűlövész fegyvernem tiszti, tiszthelyettesi hallgatók képzésének, kiképzésének fejlesztésébe a helység harcra történő felkészítés korszerűsítése is bele kell, hogy tartozzon. A helység harcra történő felkészítés azért fontos, mert a Földön a helységek (megapolisok, városok) területe, lakóinak száma folyamatosan nő és ezáltal nő a lehetősége annak is, hogy a területükön katonai tevékenységre kerülhet sor.

A jelenleg folyó helység harc-képzés szerintem nem kellően hatékony, ezért választottam kutatási témámnak ezt a területet.

A helység harc körülményeinek, megvívása módszereinek, eszközeinek kutatása, a kutatási eredmények tesztelése a fejlettebb szövetséges haderőkben, napjainkban is, intenzíven folyik. A NATO Kiképzési Csoport Helység harc Munkacsoportja értekezletein folyamatosan bemutatásra kerülnek a legújabb eredmények. A Munkacsoportnak tagja hazánk is, ezáltal mi is ismerjük ezeket.

Az új eredmények alapján kialakított módszerek, harceljárások egy az egyben történő átvétele a Magyar Honvédségnek a szövetséges országok haderőitől számos területen eltérő körülményei (technikai felszerelés, nemzeti hagyományok, feladatspecifikumok) következtében nem járható út.

A könnyűlövész-tiszti, -tiszthelyettesi hallgatók helység harc-képzésének fontossága, változtatásának szükségessége, korszerű szintre emelése érdekében végeztem a kutató munkámat és írtam meg az értekezést.

KUTATÁSI CÉLOK

1. A múlt század hadtörténelmi eseményein keresztül a helység harc kialakulásának, jelentősebb fejlődési állomásainak *bemutatása, vizsgálata*, amelyek a helység harcra történő kiképzés szükségességét bizonyítják.

2. A Magyar Köztársaság területének katonaföldrajzi értékelése a népességi és közigazgatási viszonyok *vizsgálata, elemzése* alapján a helység harc-kiképzés jelentőségének alátámasztására.

3. Az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Németország és a Magyar Rendőrség helység harc-kiképzési rendszerének, tartalmának *bemutatása, vizsgálata*, és azon elemeinek, eszközeinek a *feltárása*, amelyek a Magyar Honvédségben alkalmazhatók.

4. A könnyűlövész-tiszt, -tiszthelyettes helység harc-képzés helyzetének *elemzése*.

5. A könnyűlövész-tiszt, -tiszthelyettesi állománya helység harc-képzése korszerűvé tételének érdekében szükséges változtatására irányuló *ajánlás megfogalmazása*.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

A téma kutatása és kidolgozása folyamán az általános kutatási módszerek közül az indukciót és a dedukciót, az analízist és a szintézist, az összehasonlítást valamint a megfigyelést, a hadtudomány specifikus vizsgálati módszerei közül pedig a történelmi eljárást alkalmaztam. Elméleti kutatási eredményeim egy részét kísérleti foglalkozásokon ellenőriztem, valamint forrásként felhasználtam a foglalkozásokon, gyakorlatokon részt vett *A célok megvalósítása érdekében* tanulmányoztam a könnyűlövész-tiszt, -tiszthelyettesi helység harc-képzés feladataival, tartalmával, módszereivel kapcsolatos nemzetközi és hazai szakirodalmat, a legújabb eredményeket, a hazai és nemzetközi gyakorlatok tapasztalatait.

Kutatásaim részeredményeit a különböző szakmai jellegű kiadványokban (Új Honvédségi Szemle, Hadtudományi Tájékoztató, Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények, ZMNE Hallgatói Közlemények, Bolyai Szemle, Kard és Toll) megjelent publikációkban, tudományos konferenciákon elhangzott hozzászólásokban, tanulmányokban és pályázatokban adtam közre.

A kutatás során elért részeredményeimet folyamatos konzultációk keretében szakemberek véleményével vettem össze és végrehajtottam a szükséges pontosításokat.

Részeredményeim folyamatos publikálása mellett a kutatási tervemnek megfelelően kísérleti foglalkozásokon („a mesterlövész című kutatócsoport” tagjaként) vettem részt 2001-ben, amelyek Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Hadtudományi Kar, Hadműveleti-harcászati tanszék hallgatóinak bevonásával a Belügyminisztérium Készenléti Rendőrség Terror Elhárító Szolgálat szakemberének Nebehaj Lajos rendőr alezredes vezetésével folyt. A kutatócsoport folytatta a tevékenységét 2002 és 2003-ban is. A kutatócsoport által elért eredmények bemutatásra kerültek 2003 őszén a NATO Kiképzési Csoport Helység harc Munkacsoportja részére. 2002. október 08. –16. között részt vettem Újdörögden a Magyar Honvédség 1. Könnyű Vegyes Ezred és a brit THE LANCASTRIAN AND CUMBRIAN VOLUNTEERS (TERRITORIAL ARMY) közös gyakorlatán, ahol tanulmányoztam a két ország helység harc kiképzésének módszerét.

Béketámogató doktrinális és kiképzési szemináriumon vettem részt Nagy-Britanniában 2003. június 29. – július 05. között, ahol személyesen kipróbálhattam egy modern lökiképzési eszközt.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Az *első fejezetben* a múlt század hadtörténelmi eseményei alapján vizsgálom, elemzem a helység harc kialakulását, fejlődését és kialakuló tényezőit.

A fejezet végén összegzem kutatásaimat és megfogalmazom a képzésben alkalmazható javaslataimat.

A *második fejezetben* a katonaföldrajzi jellemzők, a katonaföldrajzi tényezők közül a társadalmi tényezők két összetevőjét, a népességet és a településeket vizsgálom, elemzem részletesebben.

A fejezetet következtetéssel zárom, melyben kimondom, hogy a katonaföldrajzi ismeretek jelenléte fontos a helység harc-képzésben.

A *harmadik fejezetben* a szövetség vezető tagállamai és a Rendőrség helység harc-képzését, kiképzését mutatom be azzal a céllal, hogy feltárjam a korszerű helység harcot és annak feltételrendszerét. Vizsgálom a jelenlegi magyar könnyű lövész-tiszt, -tiszthelyettes helység harc-képzés helyzetét.

Összegzem a bemutatás és a vizsgálat eredményeit, melyek alapul szolgálhatnak a saját helység harc-képzésünk változtatásához, korszerűvé tételéhez.

A *negyedik fejezetben* megfogalmazom azokat a változtatásokat, amelyek segíthetik a magyar könnyű lövész-tiszt, -tiszthelyettesi képzést a korszerűség elérésében.

Az *értekezésem befejezéseként összegzem* a kutatás eredményeit és megfogalmazom az anyag felhasználhatóságának helyeit.

A terjedelmi előírásokra figyelemmel az értekezésben nem foglalkozom a könnyű lövész szerződéses állomány helység harc-kiképzésével, mert annak a helyzete szerintem az elmúlt években megkezdett új rendszerű kiképzéssel biztosítja a korszerűséget.

Az értekezés összeállítását 2004. decemberben fejeztem be, de a kutatást nem zártam le, mert további kutatásaimat a XXI. század most zajló eseményeinek tanulmányozásával tervezem folytatni.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

A kétpólusú világ megszűnésével és a hagyományos háborúk veszélyének minimálisra csökkenésével elkezdődött a világ haderőiben, de főként az európai országok haderőin belül egy olyan átalakítási folyamat, amelyben az államok költség hatékony, kis létszámú, modern, a globalizálódó világ kihívásaira gyorsan reagáló haderők kialakítása a cél.

Dolgozatomban a hadtörténelmi példákon keresztül **bemutattam** a helység harc-képzést befolyásoló jellemzőket és **vizsgáltam** a helység harc fejlődését. **Feltártam** (a más államok haderőiben alkalmazott szabályzatokban található hadtörténelmi események) a mai helység harc-képzésben történő alkalmazásának szükségességét.

Megállapítottam, és **alátámasztottam** hazánk katonaföldrajzi elemzésével, hogy szükség van a korszerű helység harc-képzésre.

A szövetség vezető országainak és a Rendőrség helység harc-képzésének, képzési eszközeinek **elemzésével** mintát adok ahhoz, hogy milyen a modern helység harc-képzés. Az elemzés alapján kiválaszthatók azok az elvek, eljárások és eszközök, amelyek a lehetőségeinket figyelembe véve a könnyű lövész-tiszt és -tiszthelyettesi hallgatók helység harc-képzésében is bevezethető.

A kutatási eredményeim azt igazolják, hogy a könnyű lövész-tiszt, -tiszthelyettesi hallgatók helység harc-képzése korszerűvé tételének első lépései a tananyagok tartalmi korszerűsítése, valamint a képzésre fordított idő mennyiségének a növelése és aztán a

gyakorlati képzés feltétel rendszerének a kialakítása következik. A kialakításhoz szükséges eszközök beszerzése sem maradhat el, mert a modern képzéshez ez is szükséges.

Tudom, hogy a könnyűlövész-tiszti, -tiszthelyettesi hallgatók helység harc-képzésének korszerűvé tétele a javasolt módosítások elvégzésével, a fejlesztések megvalósításával megtörténik. Az értekezésben rögzített adatok, elemzések és következtetések alapján:

AJÁNLÁSOK, A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

1. A feldolgozott hadtörténelmi események bedolgozhatók az új helység harc szabályzatokba, mint példák, valamint taníthatók a helység harc-képzésben.
2. A katonaföldrajzi értékelés hasznosítható a parancsnokok és törzsek gyakoroltatása alkalmával, mint adatbázis.
3. A képzés változtatása mintát ad más fegyvernemek és szakcsapatok helység harc-képzésének átalakításához.
4. A javasolt kiképzési eszközök biztosítják más harctevékenységek korszerű képzésének, kiképzésének megvalósítását is.

A TÉMAKÖRBŐL KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

1. Óváry László, Szűcs Endre: Helység harc-kiképzés helyzete. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 5. évfolyam 1. szám. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2001, 178-190. o.
2. Szűcs Endre: A helység harc-kiképzés jelene és jövője. Nemzetvédelmi Egyetemi Doktorandorum 1. szám. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2001, 145-154. o.
3. Óváry László, Szűcs Endre: Helység harc-kiképzés helyzete II. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 6. évfolyam 2. szám. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2002. 108-121 o.
4. Óváry László, Szűcs Endre: A szerződéses gépesített lövész katonák egyéni kiképzésének modell változata, Új Honvédségi Szemle 2002. évi 5. szám. 69-76. o.
5. Szűcs Endre: Helység harc a XXI. században, Hadtudományi Tájékoztató 2001/7. szám, Robothadviselés című tudományos konferencia anyaga II. rész 126.-136. o.
6. Szűcs Endre: Kommunikáció a XXI. századi helység harcban, A katonai kommunikációs rendszerek fejlődési irányai- kihívások és trendek a XXI. században, Nemzetközi szakmai tudományos konferencia anyaga, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2001, 273-279. o.
7. Novák Gábor, Szűcs Endre: A mesterlövész. Doktoranduszi Konferencia. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2001, 323-330. o.
8. Interjú a Magyar Honvéd című folyóiratban, amely a 2002. május 31. XIII: évf. 22. számában „Városharc, helység harc” címmel jelent meg.
9. Szűcs Endre: Műszaki eszköz a helység harc-kiképzésben. Kard és Toll, Válogatás a hadtudomány doktoranduszainak tanulmányaiból. HM OTF. Budapest, 2002/1. 56-59. o.
10. Szűcs Endre, Novák Gábor: A helikopterek alkalmazásának lehetőségei helység harcban. ZMNE Repülőműszaki Intézet, Repüléstudományi Közlemények. Különszám 2. 2002. 207-212. o.
11. Novák Gábor, Szűcs Endre, Nebahaj Lajos: Korszerű harcászati és lökiképzési rendszerek. ZMNE BJKMFK Bolyai Szemle Különszám I. kötet, Budapest, 2002., 192-207. o.

12. Szűcs Endre, Óváry László: A gépesített lövésztisztek helység-harc-kiképzése. Kard és Toll, Válogatás a hadtudomány doktoranduszainak tanulmányaiból, HM OTF, Budapest, 2003/1, 21. – 31. o.

SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZ

Személyi adatok: Szűcs Endre, 1963. december 01. Eger

Lakás: 2651 Rétság, Széchenyi István u. 13.

Munkahely: HM Humánpolitikai Főosztály Képzés és Oktatásszervezési Osztály

Iskolák:

1. számú Középfokú Katonai Kollégium gimnázium, Eger, 1978-1982

Kossuth Lajos Katonai főiskola gépesített lövésztiszti alapképzés, Szentendre, 1982-1986

Zrínyi Miklós Katonai Akadémia törzstiszti képzés, Budapest, 1993-1994

Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem kiegészítő egyetemi alapképzés, Budapest, 1996-1998

Képzettség:

- gépesített lövésztiszt
- összhaderőnemi képesítésű tiszt
- gépészmérnök
- középfokú szoftver üzemeltető

Gyakorlati oktatási-kiképzési tapasztalat:

- alegységparancsnok (századparancsnok) 1987-1988 Rétság
- hadműveleti tiszt, hadműveleti főtitest (hadműveleti alosztályvezető), kiképző főtitest 1988-1993 Rétság, 1994-1995 Rétság, Budapest 1996
- főelőadó, osztályvezető-helyettes (ZMNE Oktatásszervezési Osztály) 1998-2000 Budapest, 2000-2001 Budapest
- egyetemi tanársegéd (ZMHE Hadműveleti harcászati tanszék) 2002 Budapest
- főtitest, kiemelt főtitest (HM Oktatási és Tudományszervező Főosztály Katonai Oktatási Osztály, HM Humánpolitikai Főosztály Képzés és Oktatásszervezési Osztály 2002-2005, 2005 Budapest

Nyelvvizsga:

- angol nyelv "C" típusú középfokú állami nyelvvizsga, 1998, ZNME
- angol nyelv STANAG 2.2.3.2., 2004, Nagy-Britannia (Beaconsfield)
- orosz nyelv „C” típusú alpfokú állami nyelvvizsga, 1986, KLFK
- német nyelv "B" típusú alpfokú állami nyelvvizsga, 1994, ZMKA

Tudományos közéleti tevékenység:

- 1996-tól a Hadtudományi Társaság és 2003. 04. 01-től a Hadműveleti-harcászati szakosztály elnökségi tagja vagyok;
- 2000. 10. 01-től osztály első voltam;
- 2001-től a Doktori Tanács hallgatói tagja voltam;
- 2001 – 2002 között a Hallgatói Közlemények Szerkesztőségi tagja voltam.
- Hallgatói Vetélkedő 2002. május 07-08. A vetélkedő megszervezésében és lebonyolításában vettem részt.

- A mesterlövész című kutatócsoport tagjaként végrehajtottuk a kutatói tevékenységünket, melyből egy tanulmányt készítettünk. A tanulmányt átadtuk HM OTF Tudományszervező osztályának.
- 2002. október 08. –16. között részt vettem Újdörögdön az 1. Könnyű Vegyes Ezred és a THE LANCHASTRIAN AND CUMBRIAN VOLUNTEERS (TERRITORIAL ARMY) közös gyakorlatán.
- Az Oktatási Minisztérium 19. számú Egyéb Szakma Csoport Bizottságban 2005-től képviselem a katonai szakképzést.

Budapest, 2005. augusztus -n

Szűcs Endre alezredes